

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 703/2022
03.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Гордане Цакула, председника већа, Јелене Ивановић и Бранислава Босиљковића, чланова већа, у парници тужилаца АА из ... и ББ из ..., чији је пуномоћник Драгослав Јакшић, адвокат из ..., против туженог ЈП ЕПС Београд - Огранак РБ „Колубара“ Лазаревац, чији је пуномоћник Александар Будалић, адвокат из ..., ради утврђења и накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3529/21 од 12.11.2021. године, у седници одржаној 03.03.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3529/21 од 12.11.2021. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лазаревцу П1 370/21 од 21.07.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца АА којим је тражио да се утврди да је правно ништава изјава тужиоца од 14.03.2014. године у делу да му се може извршити обустава неотплаћеног дела зајма од накнаде зараде и других примања или накнаде и других трошкова и одредба члана 4. Споразума о престанку радног односа тужиоца број ... од ...2016. године и да иста не производи правно дејство. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца АА којим је тражио да се обавезе тужени да му на име мање исплаћене отпремнине приликом престанка радног односа исплати износ од 72.200,00 динара са законском затезном каматом почев од 15.01.2017. године па до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца ББ којим је тражио да се утврди да је правно ништава изјава тужиоца од 14.03.2014. године у делу да му се може извршити обустава неотплаћеног дела зајма од накнаде зараде и других примања или накнаде и других трошкова и одредба члана 4. Споразума о престанку радног односа тужиоца број ... од ...2016. године и да иста не производи правно дејство. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца ББ којим је тражио да се обавезе тужени да му на име мање исплаћене отпремнине приликом престанка радног односа исплати износ од 50.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 15.01.2017. године па до исплате. Ставом петим изреке, обавезани су

тужиоци да солидарно плате туженом на име трошкова парничног поступка износ од 6.120,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправака пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3529/21 од 12.11.2021. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у делу става првог изреке, ставу другом, делу става трећег и у ставу четвртом изреке, и то тако што је усвојен тужбени захтев тужиоца АА и утврђено да је ништава изјава тужиоца од 14.03.2014. године у којој се сагласио да послодавац изврши обуставу неотплаћеног износа зајма од његове отпремнине и одредба члана 4. Споразума о престанку радног односа број ... од ...2016. године и тужени обавезан да тужиоцу АА на име мање исплаћене отпремнине приликом престанка радног односа исплати износ од 72.200,00 динара са законском затезном каматом почев од 15.01.2017. године до исплате, као и тужбени захтев тужиоца ББ којим је тражио да се утврди да је ништава изјава тужиоца од 14.03.2014. године у делу у ком се сагласио да послодавац изврши обуставу неотплаћеног износа зајма од његове отпремнине и одредба члана 4. Споразума о престанку радног односа тужиоца број ... од ...2016. године и тужени обавезан да тужиоцу ББ на име мање исплаћене отпремнине приликом престанка радног односа исплати износ од 50.000,00 динара са законском затезном каматом од 15.01.2017. године до исплате. Ставом другим изреке, потврђена је првостепена пресуда у преосталом делу става првог и трећег изреке, који се односе на захтеве тужилаца АА и ББ да се утврди да је у преосталом делу ништава изјава тужилаца од 14.03.2014. године, дата поводом зајма, и у том делу жалба тужилаца одбијена као неоснована. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу петом изреке првостепене пресуде, и то тако да је обавезан тужени да тужиоцима накнади трошкове поступка у износу од 56.380,00 динара, у року од осам дана од дана пријема пресуде. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 53.380,00 динара, у року од осам дана од дана пријема пресуде.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2) Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18 и 18/20) – у даљем тексту: ЗПП и утврдио да је ревизија туженог неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, међу парничним странкама није спорно да је тужиоцу АА по основу Одлуке о бескаматном зајму запосленог број 2-01-1777 од 13.03.2014. године исплаћен износ од 72.200,00 динара, а тужиоцу ББ износ од 50.000,00 динара, на име одобреног зајма. Тужиоци су туженом у току 2016. године вратили наведени зајам и то тако што им је обрачунска служба тужене новчану исплату извршену током 2016. године умањила за наведени износ. Из исплатне листе тужиоца АА за децембар 2016. године утврђено је да је приликом исплате уговорене стимулативне накнаде од 1.850.544,00 динара иста умањена за износ зајма од 72.200,00 динара, а из исплатне листе тужиоца ББ за децембар 2016. године да је приликом исплате уговорене стимулативне накнаде од 1.850.544,00 динара иста умањена за износ

зајма од 50.000,00 динара. Тужиоцима су исплаћени износи отпремнине од по 342.468,00 динара у пуном износу, без одбитака. Тужиоцима је, дакле, током 2016. године извршена исплата две врсте примања, и то: стимулативне накнаде уговорене Споразумом о престанку радног односа и отпремнине сходно члану 119. став 1. тачка 1) Закона о раду, приликом одласка у пензију. Стимулативну накнаду странке су уговориле, и то тужилац АА Споразумом о престанку радног односа број ... од ...2016. године, а тужилац ББ Споразумом број ... од ...2016. године, с тим да су се тужиоци сагласили, чланом 4. Споразума, да им се приликом исплате стимулативне накнаде иста умањи за износ свих доспелих и недоспелих новчаних обавеза које имају према послодавцу.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одлучио да одбије тужбене захтеве тужилаца, имајући у виду да је на основу изведених доказа утврђено да је отпремнина исплаћена тужиоцима у пуном износу приликом одласка у пензију, а изјаве од 14.03.2014. године и члан 4. Споразума о престанку радног односа нису у супротности са чланом 123. Закона о раду. С тим у вези првостепени суд сматра да из текста изјаве не произлази да су се тужиоци одрекли дела отпремнине, нити да је таква изјава у супротности са чланом 60. став 4. Устава Републике Србије.

Другостепени суд је сматрао да је нижестепени суд погрешно применио материјално право у делу у коме је преиначио првостепену пресуду. По становишту тог суда, отпремнина је један од законом утврђених облика правне заштите запослених у случају престанка радног односа које се запослени, у смислу члана 60. став 4. Устава Републике Србије не може одрећи. Из тог разлога, по становишту другостепеног суда, изјаве тужилаца од 14.03.2014. године и члан 4. Споразума о престанку радног односа су противни принудним прописима и не могу производити правна дејства.

Изложено правно становиште другостепеног суда о правној природи стимулативне накнаде као отпремнине и ништавости изјава тужилаца, односно члана 4. Споразума о престанку радног односа, прихвата и Врховни касациони суд.

Према члану 123. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, број 24/05 ... 75/14), послодавац може новчано потраживање према запосленом наплатити обустављањем од његове зараде само на основу правноснажне одлуке суда, у случајевима утврђеним законом или уз пристанак запосленог. Сагласно члану 105. став 3. наведеног закона, отпремнина исплаћена у складу са чланом 158. тог закона не сматра се зарадом.

Следствено изложеном, тужени је износ одобреног зајма могао уз пристанак тужилаца одбити само од њихових зарада, али не и стимулативних накнада. Супротно наводима ревизије, стимулативна накнада има карактер отпремнине јер је тужиоцима исплаћена по основу споразума о престанку радног односа, закључених у циљу спровођења плана оптимизације (смањења) броја запослених. Таквих накнада тужиоци се нису могли одрећи, па су зато ништаве изјаве од 14.03.2014. године и члан 4. закључених споразума о престанку радног односа од 19.12.2016. године и од 20.12.2016. године, чијим потписивањем су се тужиоци сагласили да се износ зајма одбије од стимулативне накнаде. То даље значи да тужени, тек након исплате стимулативне накнаде, има могућност да тужбом или на други начин од тужилаца потражује исплату зајма, али ни у ком случају не може по том основу умањити њихову стимулативну накнаду (отпремнину).

Из наведених разлога, Врхвни касациони суд је, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у првом ставу изреке.

Како је ревизија туженог одбијена као неоснована, одбијен је и његов захтев за накнаду трошкова ревизијског поступка, па је на основу чл. 153. и 154. став 1. ЗПП, одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Гордана Цакула,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић